

Aš Manau

Šiame numeryje:

Jaunimas ir politika šiandien /2 psl.

Konkursas „Tavo idėja geresnei Europai“ /13 psl.

Manipuliacijos apklausomis /15 psl.

Naujienlaiškį rengia:

Kritinio mąstymo institutas „Aš manau“

Naujienlaiškio partneriai

Europos Parlamentas
Informacijos biuras
Lietuvoje

VILNIAUS UNIVERSITETAS
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

I tema

Jaunimas ir politika šiandien

Gyvename demokratinėje visuomenėje, kurioje norint įsiklausyti į visas demografines grupes bei siekiant ugdyti jaunų žmonių pilietiškumą, mokykla turėtų atitikti mažąjį demokratijos modelį – t.y., tokį, kur į moksleivių balsus yra įsiklausoma. Tam Lietuvos mokyklose steigama mokinių savivalda. Mokinių savivalda yra mokinių teisė ir laisvė savanoriškai priimti mokinių bendruomenei reikšmingus sprendimus, spręsti aktualius klausimus, organizuoti mokinių veiklą ugdymo įstaigoje. Mokinių savivaldos plėtra mokykloje yra viena iš būtinų sąlygų įgyvendinti demokratinį mokyklos valdymą. Tačiau jaunimui aktualių klausimų politika nesibaigia ir už mokyklų ribų – tam įkurta Lietuvos moksleivių sąjunga. Ši sąjunga atstovauja mokyklų savivaldas, siekdama pokyčių Lietuvos švietimo sistemoje. Tuo tarpu Lietuvos mokinių parlamentas – demokratiškai renkama mokinių institucija, atstovaujanti Lietuvos mokinių interesams.

Aktyviai dalyvaudami savivaldoje ir jau tvirtai susiformavę savo politines pažiūras, jaunuoliai toliau gali jungtis į partijų jaunimo dalinius. Lietuvoje galima pastebėti šiuo metu aktyviai veikiančias liberalaus, socialdemokratinio bei konservatyvaus jaunimo grupes. Pati Laisvės partija buvo įsteigta didele dalimi jaunų žmonių, ypač lyginant su kitomis partijomis. Kiti aktyvaus jaunimo keliai veda į savanorystę, projekcinę veiklą nevyriausybinėse organizacijose, dirbančiose pačiose įvairiausiose sferose – plačiau galima pasidomėti Lietuvos jaunimo organizacijų tarybai (LIJOT) priklausančiomis organizacijomis. LIJOT vienija 70 didžiausių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų bei savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų, veikiančių įvairiausioje visuomeninėje veikloje – nuo jaunimo politikos formavimo iki žmogaus teisių aktyvistų ar skautų.

Siekiant geresnio jaunimo atstovavimo, Seime buvo iškeltas klausimas – mažinti Seimo nariu galinčio tapti asmens amžiaus kartelę. Rugsėjį Seime pirmojo priėmimo stadiją jau įveikė Konstitucijos 56 straipsnio pakeitimo projektas, kuriuo siūloma taikyti 21-erių metų amžiaus cenzą kandidatuojuojant į nacionalinį parlamentą, vietoj dabar taikomos 25-erių metų amžiaus ribos. Sulaukus 21-erių visose šalyse-narėse jau galima kandidatuoti į Europos Parlamentą (toliau – EP), o 16 Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių leidžia kandidatuoti asmenims net nuo 18 metų. Tačiau Seime tokią iniciatyvą palaikė ne visi – „valstiečiai“ tai pavadino degradacija.

Šiuo metu jaunimas labiausiai matomas jam aktualiuose pandemijos valdymo klausimuose. Tyrimai rodo, kad visus metus trukęs nuotolinis mokymasis, karantino ribojimai neigiamai paveikė jaunuolių emocinę sveikatą, bendruosius gebėjimus bei savijautą. Tad mokinių atstovams kartu su tėvais ir ekspertais pernai aktyviai skelbiant apie nuotolinio mokymo problemas, po diskusijų ekspertų grupėse bei visuomenėje šiemet rudenį buvo grįžta prie kontakcinio mokymo.

Pandemija išryškino ir teigiamų tendencijų, pavyzdžiui, sustiprino socialinį jautrumą – tyrimai parodė, kad jaunoji karta yra labiau empatiška ir visuomenės sukrėtimų metu dažniau linkusi padėti socialiai pažeidžiamoms grupėms: senjorams, neįgaliesiems, daugiavaikėms šeimoms, socialinių būstų gyventojams.

Tačiau kartu pandemija turi didžiulių neigiamų pasekmių jaunimui, jau atmetus nekokybišką nuotolinio mokymo organizavimą. Jaunimas patyrė didžiausią finansinį smūgį. „Intrum“ Europos vartotojų mokėjimų ataskaita parodė, kad Lietuvoje būtent jauni – 18-21 metų gyventojai, kurie dar tik pradeda savo savarankišką gyvenimą ir profesinį kelią, dėl pandemijos patiria didžiausius finansinius sunkumus. Savo ruožtu emocinės paramos tarnybos „Jaunimo linija“ komunikacijos vadovė Rita Stanelytė pažymi, kad jaunimui tai kelia papildomą psichologinę įtampą ir nerimą. Dabartinė krizė taip pat neigiamai paveikė jaunų žmonių darbo perspektyvas. ES jaunimo (15–24 m.) nedarbas buvo nukritęs nuo 24,4 proc. 2013 metais iki 14,9 proc. prieš pandemiją. Tačiau 2020 metų rugpjūtį jaunimo nedarbas pakilo iki 17,6 proc. Siekdama sumažinti poveikį jaunimui, 2020 metų liepos mėnesį Europos Komisija (toliau - EK) pasiūlė naują iniciatyvą „Jaunimo užimtumo rėmimas“. Visgi nereikėtų moksleiviams kliautis tik valdžios iniciatyvomis. Šiandien, socialinių medijų laikais, kaip niekad lengva kalbėti apie asmeniškai rūpimus klausimus, pastebimas problema. Norint būti išgirstam, svarbu atstovauti savo interesus savivaldoje ar kreiptis į kitas, aktyviai atstovaujančias organizacijas ar asmenis.

Žvelgdami į jaunimo aktyvumą Europos ar net pasaulio lygiu, galime pamatyti daug jaunimo aktyvumo įkvepiančių istorijų. Jaunimas bene aktyviausias aplinkosaugos klausimuose, o žymiausias turbūt Gretos Thunberg fenomenas. Jaunimą ir ne vien įkvepiančia asmenybe jau yra tapusi EP Sacharovo ir Nobelio taikos premijos laureatė, žmogaus teisių gynėja Malala Yousafzai. Nors dėl aktyvios visuomeninės veiklos – viešo agitavimo už mergaičių švietimą ji buvo pašauta Pakistane, ji toliau kalba apie lyčių nelygybės, mergaičių problemas Artimuosiuose Rytuose ir tapo jaunimo drąsos simboliu. Štai EP turi savų sėkmės pavyzdžių – dvidešimt vienerių metų Kira Peter-Hansen iš Danijos yra jauniausia EP narė, kada nors dirbusi Parlamente. Ji dar buvo tik Kopenhagos universiteto studentė, kai buvo išrinkta savo šalies atstove EP. Dabar svarbiausi jos veiklos prioritetai – kovoti su klimato kaita ir biurokratizmo mažinimas.

Europos ateitis rūpi ir Lietuvos jaunimui. Štai Europiečių judėjimas kartu su LiJOT inicijavo rezoliuciją dėl jaunimo pozicijos Europos ateities klausimais. Čia jaunuoliai siūlo investuoti į piliečių skaitmenines kompetencijas, panaudoti jaunimo kūrybinį potencialą, kuriant aplinką tausojančias technologijas, skatinti perdirbamų medžiagų surinkimą ir daugybę kitų siūlymų.

Vidmantas Mitkus

/ Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos valdybos narys

Esu Vidmantas Mitkus, 24 metų jaunuolis. Šiuo metu studijuojau Vilniaus Universitete, socialinės politikos magistrantūros studijose, turiu socialinės politikos bakalauro laipsnį. Dirbu Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Jaunimo skyriuje vyresniojo specialisto pareigose. Užsiimu aktyvia nevyriausybine ir pilietine veikla jau daugiau nei 10 metų. Esu LiJOT valdybos narys, Vilniaus miesto tikslinės teritorijos vietos veiklos grupės valdybos narys bei Klaipėdos regiono plėtros tarybos partnerių grupės narys. Buvau Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros valdybos pirmininku, Vilniaus jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritas stalas“ pirmininku bei Vilniaus miesto jaunimo reikalų tarybos pirmininkės pavaduotoju.

Nuomonė dėl kandidatavimo į LR Seimą nuo 21 metų

Esu jaunas Lietuvos pilietis, kuris domisi valstybės politika, priimamais teisės aktais bei siūlymais, kurie daro įtaką asmenims gyvenantiems Lietuvoje. Negaliu sutikti su argumentais, kurie buvo išsakyti LR Seimo posėdyje, jog jaunas žmogus neturi žinių, patirties ir dėl to negali kandidatuoti į LR Seimą. Šiuo metu LR Seime yra tik vienas jaunas žmogus, kuris atitinka jauno žmogaus sąvoką pagal įstatymą, tad aktualūs jaunimui sprendimai kartais yra priimami be jaunų žmonių nuomonės. Jaunimas puikiai vadovauja įvairioms nevyriausybinėms organizacijoms ir nuo 18 metų, taip prisidedami prie valstybinio gėrio puoselėjimo ir kūrimo. Pasižiūrėkime į dabartines tendencijas, kuriose nevyriausybinių organizacijų atstovai yra neatsiejama dalis įgyvendinant tam tikrus Seime priimtus sprendimus. Esame tik tarp kelių likusių valstybių ES taikančių tokią aukštą kartelę jauniems žmonėms dalyvaujant rinkimuose. Pasitikėkime jaunais žmonėmis. LiJOT pasisako už kandidatavimą nuo 21 m. į LR Seimą įteisinimą, siekdami kuo daugiau jaunimo įtraukti į visuomeninius procesus ir garsiau kalbėti apie problemas, su kuriomis susiduria jaunas žmogus.

Pozicija dėl jaunimo emocinės sveikatos, švietimo politikos ir nedarbo

Tikrai pritariu teiginiui, jog jaunimas yra viena iš pažeidžiamiausių socialinių grupių pandemijos akistatoje. Akivaizdu, jog ne visi jauni žmonės turėjo galimybę kokybiškai pereiti į nuotolinį mokymąsi. COVID – 19 pandemija pasiekė mus taip greitai, jog net nespėjome užtikrinti lygių galimybių moksleiviams, taip pat ir studentams, besimokantiems nuotoliniu būdu. Taip pat, akivaizdu, jog jaunas žmogus didelę dalį savo dienos ir taip praleidžia prie kompiuterio ir (ar) telefono ekrano, tad svarbu užtikrinti, jog emocinė sveikata nepasiektų kritinio lygmens. Jaunimas buvo pirma grupė, kurią stipriausiai palietė darbo rinkos pokyčiai. Dažnas jaunuolis, karantino akivaizdoje, prarado darbus bei turėjo būti prastovose, nes paslaugų sektorius užvėrė duris dėl apribojimų arba privalėjo mažinti etatų skaičių dėl išsilaikymo rinkoje.

LiJOT kartu su 70 jaunimo ir su jaunimu dirbančiu nevyriausybinių organizacijų vieningai pasisakė, jog jaunimo psichikos sveikata privalo būti puoselėjama. Taip pat, pateikėme pasiūlymus sprendimų priėmėjams dėl kuriamos strategijos, jog visuomenės psichikos sveikata privalo būti ilgalaikė ir visapusiška, įgyvendinamos priemonės turi remtis vyriausybinių ir nevyriausybinių sektoriaus bendradarbiavimu, visuomenės psichikos sveikata turėtų būti stiprinama, pasitelkiant ją pačią kaip resursą. Turėtų būti investuojama į gyventojų tarpusavio palaikymą, užuot pasiklojus vien formaliosiomis psichikos sveikatos paslaugomis ar biomedicininio psichikos sveikatos sutrikimų gydymu. Pagrindinės žmogaus teisės turėtų būti užtikrinamos, investuojant į su psichikos sveikata susijusių paslaugų kokybę bei prieinamumą, komunikacijos ir ilgalaikių programų būdu įveikiant stigmą, netoleranciją, sutrikimų turinčių asmenų baimę ir diskriminavimą.

LiJOT kartu su organizacijomis narėmis ir stebėtojais parengė pasiūlymus LR Vyriausybei, kurioje pabrėžėme nuotolinio ugdymo, kokybiško mokymosi svarbą bei darbo rinkos jaunimui elementus. Esant

COVID – 19 pandemijai ir (ar) reikalui esant, yra ypatingai svarbu užtikrinti, jog bendrasis ugdymas būtų kokybiškai organizuojamas nuotoliniu būdu, aprūpinant moksleivius ir mokytojus, mokyklos administraciją reikiamomis darbo priemonėmis ir informacija. Taip pat, aukštojo ir profesinio ugdymo sistemoje skatinti viso proceso skaitmenizaciją. Taipogi, reikia užtikrinti, jog ir aukštasis bei profesinis ugdymas būtų kokybiškai vykdomas nuotoliniu būdu, aprūpinant studentus ir dėstytojus reikiamomis darbo priemonėmis ir informacija. Ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje turime rekordiškai aukštą jaunimo nedarbo lygį. Pastebima, jog jaunas žmogus, kuris ieško darbo dažnai susiduria su diskriminacija bei tam tikrais stereotipais darbo rinkoje, dėl patirties stokos bei nelygiomis darbo sąlygomis. LiJOT palaiko ir pabrėžia naudą užtikrinant nemokamų ilgalaikių ir nuolat prieinamų priemonių (pvz.: „Coursera“ kursai) jaunimo kompetencijų ugdymui diegimą ir palaikymą.

Dalyvavimas Konferencijoje dėl Europos ateities

Šių metų spalio 10 d. buvau deleguotas, kaip nacionalinių renginių/ piliečių atstovas į Konferenciją dėl Europos ateities. Tai yra EK organizuojama konferencija, kurioje valstybių piliečiai, ne tik politikai, svarsto ir teikia idėjas bei pasiūlymus dėl ES ateities. Nacionalinių renginių/piliečių atstovų konferencijoje yra po vieną iš kiekvienos ES valstybės, tad iš viso yra 27 atstovai. Šioje konferencijoje dalyvauja ir daugiau ES valstybių piliečių (apie 200), bet šie yra atrinkti anoniminiu būdu ir atstovauja piliečių platformoje, kurioje savo darbo grupėse, rengia ir teikia pasiūlymus ataskaitai. 20 piliečių platformos atstovų iš visų valstybių yra deleguojami į plenarines sesijas, kuriose dalyvauja EK atstovai, EP nariai, valstybių vyriausybės nariai, nacionalinių parlamentų nariai bei nacionalinių renginių/piliečių atstovai (būtent tokie kaip aš). Ataskaitų informaciją nagrinėjame plenarinių sesijų metu, taip toliau gilindamiesi į pateiktas idėjas savo darbo grupėse. Aš dirbu švietimo, sporto, jaunimo bei kultūros darbo grupėje. Spalio 22 – 23 d. Strasbūre, fiziniu būdu dalyvavau Konferencijoje dėl Europos ateities. Darbo grupės metu pasisakiau ir pabrėžiau darbo su jaunimu svarbą per švietimą, kultūrą bei sportą. Taip pat, plenarinės sesijos metu turėjau galimybę, dviejų minučių [pasisakymui](#) (Kalbos laikas: nuo 3 val. 28 min. 40 sec. iki 3 val. 31 min. 30 sec.). Jos metu, minėtiems atstovams, papasakoju apie Lietuvoje vykstančius renginius bei organizuojamas veiklas, kurios skleidžia idėjas dėl Europos ateitį. Kalboje išsakiau Lietuvos poziciją dėl demokratijos stiprinimo tiek ES bei kaimyninėse šalyse, žaliąjį kursą ir skaitmeninį perėjimą, migraciją ir išorės sienų stiprinimą, o svarbiausia pabrėžiau jaunimą, kaip itin svarbią Europos ateities dalį.

Dr. Ieva Petronytė

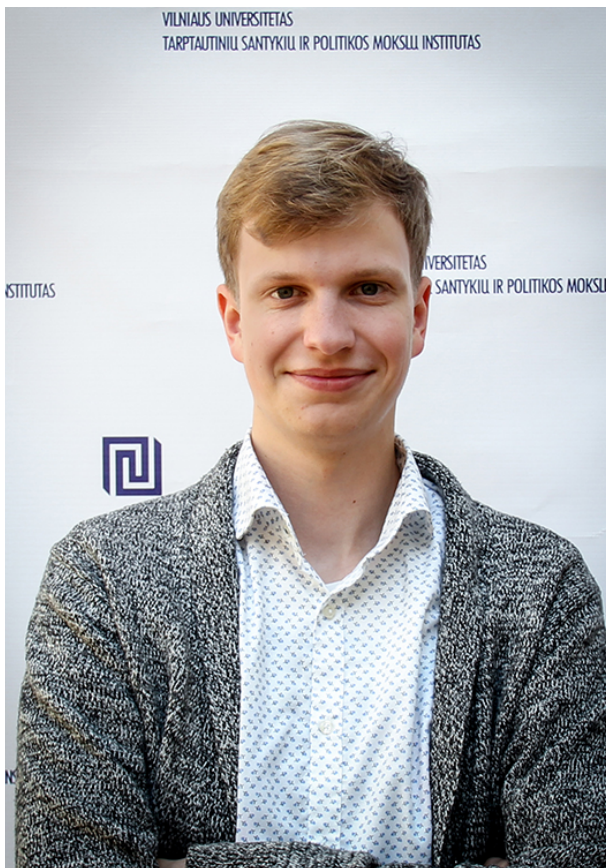
Politologė, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytoja, Pilietinės visuomenės instituto vadovė

Kokios jaunimo domėjimosi ir dalyvavimo politikoje tendencijos Lietuvoje?

Viešojo erdvė ir privatūs pokalbiai, ypač prieš rinkimus, dažnam vis dar perša mintį, kad Lietuvos jaunimas – politiškai neaktyvus. Ir ši mintis nėra be pagrindo – išties, mūsų jauni žmonės mažiau nei vyresnės kartos domisi politika, turi mažiau su ja susijusių žinių, rečiau dalyvauja rinkimuose. Pavyzdžiui, 2020 m. apklausos duomenimis, politika besidomintys ir labai besidomintys teigia 30 proc. 15-19 m. ir 43 proc. 20-29 m. jaunimo, kai 60-75 m. amžiaus grupėje besidomintųjų – 49 proc. (bendras visos visuomenės domėjimosi vidurkis – 46 proc.) . Ankstesni tyrimai yra parodę ir menkesnį nei visos visuomenės moksleivių politinių žinių, politinio išprusimo lygį, o štai pernai rinkimuose, išankstiniais Vyriausios rinkimų komisijos duomenimis, dalyvavo 39,1 proc. jaunų balso teisę turinčių žmonių (18-29 m., pirmame ture), kai visoje visuomenėje bendras rinkiminis aktyvumas siekė 47,8 proc.

Tačiau situacija, nors ir netenkinanti, turi ir šviesesnių pusių – matomas atotrūkis nebėra toks ženklus kaip anksčiau. Vertinant paskutinių dešimties metų tendencijas matome, kad jaunimas aktyvėja: ne tik ima kiek daugiau domėtis politika, bet ir, pavyzdžiui, dvigubai aktyviau susirenka prie balsavimo urnų (2012 m. Seimo rinkimuose tebebalsavo 18 proc. jaunimo). Dalis jaunų žmonių, veikdami įvairiose organizacijose, svariai prisideda ir prie paties demokratinio rinkimų proceso: tarkime, „Žinau, ką renku“ jaunimo sėkmingai organizuoti priešrinkiminiai debatai visose savivaldybėse leido ne tik jauniems, bet ir vyresnio amžiaus rinkėjams informuotai pasirinkti kandidatus, o štai į „Baltųjų pirštinių“ akciją įsitraukusieji akylai stebėjo balsavimo sąžiningumą.

Taip besikeičianti situacija džiugina ir nuteikia optimistiškai. Visgi jauniems žmonėms erdvės tolimesniems pokyčiams lieka – kad ir domėjimosi bei aktyvumu pasivyti kitas amžiaus grupes. Tai labai svarbu, nes domėdamasis ir dalyvaudamas politikoje jaunas žmogus atkreipia dėmesį į save ir savo problemas, lūkesčius, poreikius. Ne veltui paskutiniuose rinkimuose matome ir didėjantį dalies politikų dėmesį jaunimo politikos klausimams – natūralu, kad jei jaunimas aktyviau balsuoja, šioms problemoms skiriamas dėmesys auga. Antra, įprotis balsuoti, dalyvauti demokratinuose šalies procesuose formuojasi jau nuo pirmųjų rinkimų: pastebėta, kad atėjusieji pasinaudoti suteikta balso teise pirmąkart yra labiau linkę balsuoti ir vėliau. O tai svarbu kuriant aktyvią, bendrais visuomenės reikalais besirūpinančių ir juos sprendžiant patiems įsitraukti pasiryžusių piliečių bendriją. Galiausiai labai svarbu – ir ne tik jauno žmogaus atveju – ne tik kaip aktyviai, tačiau ir kaip apgalvotai, atsakingai balsuojame. Juk tokiu būdu patys nusprendžiame, kam patikėsime mūsų gyvenimui svarbią įtaką darančių sprendimų priėmimą. Būtų ramiau, jei balsuotume už kompetentingus, atsakingus ir mūsų vertybines nuostatas atitinkančius politikus. Tad per rinkimus pasidomėti ir sąmoningai, atsakingai pasirinkti – kiekvienam verta. Na o tarp rinkimų – neužmiršti sekti tų politikų darbo, priimamų sprendimų, ir reaguoti (pirmiausia konstruktyviai), jei lūkesčiai ar interesai neišpildomi. Juk valstybė ir joje priimami sprendimai – kiekvieno iš mūsų reikalas.

Dominykas Kaminskas

Politologas, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas

Kodėl politikai reikalinga vaizduotė?

Apie politikų sekamas pasakas, matyt, yra tekę girdėti visiems ir tai įprastai nėra teigiamas dalykas. Visgi, vaizduotė politikoje yra itin svarbi tiek politikams, tiek piliečiams, o jauniems žmonėms gali tapti stimulu domėtis politika. Vaizduotė paprasčiausia prasme tėra atstumas tarp troškimo ir realybės, tarp ateities vizijos ir to, ką turime dabar. Nors politikų pažaduose tas atstumas gali pasirodyti nerealus, tinkamai suformuluoti vaizdiniai įkvepia mus stengtis dėl bendro tikslo.

Politika nėra racionali, kad ir kaip to norėtume. Būtent dėl to pradėti domėtis politika yra sudėtinga – situacijos yra nestandartinės, o sprendimų kartais atrodo neįmanoma paaiškinti. Norint suprasti, kas vyksta politiniame gyvenime, yra reikalingas tam tikras atskaitos taškas. Tuo atskaitos tašku įprastai yra vienos ar kitos formos pasakojimas apie politiką – jis gali būti paremtas ideologija, nuostatomis apie klimato kaitą, asmens laisves ar tiesiog įsitikinimais apie tai, kokie žmonės turėtų dalyvauti politikoje. Būtent šis pasakojimas leidžia mums suprasti, ar palaikome tam tikrą iniciatyvą, ar politiko išsakomi pasiūlymai mums atrodo įdomūs, galiausiai, ar paprasčiausiai tikime tuo, kas mums yra sakoma. Toks pasakojimas tampa mūsų asmenybės dalimi, tad ir politika galiausiai tampa mūsų asmeninio gyvenimo dalimi.

Kita vertus, politinis pasaulis šiuo metu paprasčiausiai nėra įkvepiantis. Galima išstis dienas kalbėti apie tai, kaip sudominti jaunimą politika, bet tam yra reikalingi įdomūs politikai ir geras siužetas. Nors kiekvienas mūsų galime susikurti savo pasakojimą apie politiką, jis kažko vertas yra tik tuo atveju, jei politiniame pasaulyje randame bent minimalių atitikmenų. Neradus idėjiškai panašių politikų ar partijų, politika galima stipriai nusivilti. Kažką panašaus šiuo metu stebime ir Vakarų demokratijose, nors krizės ir sukrėtimai suteikia puikią progą pasvajoti apie ateitį.

Politikai reikia vaizduotės, svajonių, reikia herojų ir blogiečių. Negalima tikėtis, kad jaunimas ims aktyviai dalyvauti politikoje, jei politika nepalies emocijų. To turime reikalauti iš politikų. Nepakanka kalbėti apie tai, kokių sprendimų reikia šiuo metu, o ir tai, koks bus Darbo kodeksas nėra pirmo svarbumo klausimas. Svarbiausia yra politinės bendruomenės tęstinumas, kuris gali kilti tik iš bendrų svajonių. Tai gali skambėti naiviai, tačiau politika, nepaisant visų su jos praktikomis siejamų negatyvių dalykų, vis dar yra idėjų žaidimas.

Nors politikai šiuo metu nepasiūlo įdomių vizijų, galime padaryti bent jau mums priklausančią darbą gerai. Pradėti domėtis politika nėra sudėtinga – pakanka gerai pagalvoti ir pabandyti atsakyti į klausimą „kokią Lietuvą, kokią Europą aš įsivaizduoju?“ Šis atsakymas ne tik padės suteikti formą troškimams, tačiau ir leis užtikrinčiau naviguoti politikos pasaulyje.

Rinkimai baigėsi - prasideda rinkimai. Ką politikai veikia tarp rinkimų ir kaip tai stebime?

Nešališkas politikos stebėsenos tinklas „Žinau, ką renku“ prieš Seimo, savivaldos bei EP rinkimus pakviečia kandidatus ir rinkėjus į debatus, kad kiekvienas, o ypač jauni rinkėjai, galėtų užduoti jiems rūpimus klausimus ir priimti apgalvotą sprendimą, už ką balsuoti. Tai padeda parodyti ir politikams, kad jauni žmonės nori bei gali būti aktyvūs ir sąmoningi rinkimų dalyviai.

Kai pradėjome savo veiklą 2014 m., situacija buvo pakankamai liūdna — jaunų žmonių, kuriems rūpėtų politika, Lietuvoje buvo labai mažai (2012 m., Seimo rinkimuose balsavo vos 18 proc. jaunimo). Manome, kad viena to priežastis — per didelis atotrūkis tarp jaunų žmonių ir politikų. Dažnas jaunas žmogus galvoja „politika manęs neliečia“, tuo tarpu politikai sako, jog „politika — purvinas reikalas“ ir nekreipia dėmesio į jaunus žmones, nes jie vis tiek nebalsuoja — taip patenkame į tokį užburtą ratą. Norėdami tai keisti, pradėjome burti jaunus žmones į bendrą tinklą, kuris domisi politika, stebi politikus ir jų veiklą, ir sukūrėme internetinę tiesioginio rinkėjų ir politikų bendravimo platformą www.zin aukarenku.lt. Vis dėlto po pirmųjų rinkimų supratome, kad vien virtualus bendravimas neatskleis tikrųjų politikų veidų — taip prasidėjo jaunų žmonių organizuojami debatai, be kurių turbūt jau nebeįsivaizduojame rinkimų Lietuvoje. Vienas svarbiausių dalykų juose — kiekvienas norintis gali ateiti ir užduoti savo klausimą, pamatyti visus kandidatus gyvai, o ne kažkur toli (ar tik iš ekranų) bei gali juos palyginti tarpusavyje, o ne klausytis kažkurio vieno kalbant „ant bačkos“. Antra vertus, kandidatai lygiai taip pat turi progą pažiūrėti rinkėjams į akis ir išgirsti, kas jiems rūpi.

Lietuva, jos visuomenė ir politikai tikrai labai pasikeitė per mūsų veiklos metus. Pirmą pergalę — visuomenė, ypač jauni žmonės, balsuoja aktyviau (jų aktyvumas nuo 18 % 2012 m. paaugo iki 39 % 2016 ir 2020 m. Seimo ir net 46 % 2019 m. Prezidento rinkimuose). Auga ne tik rinkimų aktyvumas, bet ir sąmoningumas — debatuose užduodami vis rimtesni, įvairiapusiškesni klausimai, žmonės daug geriau supranta, kuo skiriasi savivaldos ir Seimo nario, europarlamentaro, vienmandatininko, galios. Tikimės, kad prie to prisidėjome ir mes.

Pastebime ir bent iš dalies besikeičiantį politikų požiūrį į jaunus žmones. Jei 2015 m. į jaunų žmonių organizuojamus debatus ateidavo mažiau nei pusė kandidatų, 2019 m. sulaukėme 9/10 kandidatų į merus, o šių metų pirmo turo debatuose — 7/10 kandidatų į Seimą. Tiesa, per antrąjį rinkimų turą pamatėme ir užšalusias politinės kultūros ydas — net 22 jaunimo organizuojami debatai neįvyko dėl to, kad vienas ar abu kandidatai nepanoro diskutuoti su rinkėjais ar vienas kitu. Nors antrasis rinkimų turas yra lemiamas — akivaizdu, kad ne visi kandidatai tai supranta, arba sąmoningai stengiasi kuo mažiau kalbėti. Gaila, tačiau mažiau diskusijų neigiamai veikia ir rinkimų aktyvumą — antrajame ture 2020 metais balsavo apie 10 procentinių punktų mažiau rinkėjų.

Kalbant apie klausimus, jų turėjome labai įvairių, dominavo švietimo, sveikatos, socialiniai klausimai, ypač mokyklų, ligoninių tinklų optimizavimai. Kadangi organizavome vienmandatininkų debatus, natūraliai nemažai aptartų problemų buvo susijusių su

**Rugilė Andrejevskytė,
Miglė Palujanskaitė,**

„Žinau, ką renku“ tinklo mentorės

vietos ir centrinės valdžios galių pusiausvyra ir bendradarbiavimu, regionine politika. Jauniems žmonėms kur kas dažniau rūpėjo žmogaus teisių klausimai – LGBTQ situacija, partnerystės įteisinimas, balsavimo ir kandidatavimo rinkimuose cenzo mažinimas, taip pat gyvūnų teisės.

Pernai, nepaisant pandemijos, subūrėme 300 savanorių visoje Lietuvoje (70 Lietuvos vienmindačių apygardų), kurie suorganizavo 70 pirmojo ir 16 antrojo turo kandidatų į Seimą debatų (iš viso 86!). Ir visa tai vos per pusantro mėnesio – tai įmanoma, tik veikiant tinkle. Debatus gyvai salėje stebėjo 3000, o virtualiai 190 000 rinkėjų. Visų debatų įrašus galima rasti [čia](#). Ypač džiaugiamės prie mūsų prisijungusiais moderatoriais – net 42 žurnalistai, komunikacijos specialistai iš skirtingų žiniasklaidos priemonių savanoriškai važiavo į debatus ir juos vedė. Debatų metu visada klausėme trijų konkrečių kandidatų įsipareigojimų. Surinktus vienmandatininkų patekusių į antrąjį rinkimų turą pažadus galima rasti čia. Keletą mus labiausiai užbūrusių pažadų sudėjome į trumpą filmuką, kuriuo skatinam pagalvoti ir įvertinti, ar duodami pažadai adekvatūs ir įgyvendinami.

Tačiau pasibaigus rinkimams politinis gyvenimas nesibaigia. Priešingai - baigėsi rinkimai, prasideda pasiruošimas naujiems. Išrinkti politikai imasi darbų, o mes - rinkėjai - pradėdami stebėti jų darbą. Todėl „Žinau, ką renku“ debatų metu prašome kiekvieno kandidato(-ės) įvardinti tris pažadus, kuriuos ji(-s) įsipareigoja atlikti kadencijos metu, jei būtų išrinkta(-s), o po rinkimų pradėdami stebėti, kaip jiems sekasi tai tesėti.

Ar dar pamenate, kokie rinkimai vyko 2019 metais? Tai buvo tikri rinkimų metai - rinkome Prezidentą, EP ir savivaldos tarybų narius bei merus. Būtent pastarųjų duotus pažadus pradėjome stebėti įpusėjus kadencijai. Nemaža dalis merų pažadų nėra konkretūs, todėl norint patikrinti, kaip politikai tęsė duotus įsipareigojimus, pirmiausia verta išsiaiškinti, ką ir kaip jie planuoja daryti. Pavyzdžiui, Elektrėnų meras yra pažadėjęs „susitvarkyti su pirtimi Vievyje“, tad norint suprasti, ar šis įsipareigojimas yra įgyvendinamas, tikriname savivaldybių tarybų dokumentus, stebime, kas vyksta savivaldybėje ir klausiamo pačių merų - kaip jie vertina savo pažadų įgyvendinimą. Mūsų stebėsenos rezultatus jau greitai galėsite rasti specialioje platformoje www.zin aukarenku.lt, kurioje kiekvienas pilietis galės ne tik stebėti, kaip meras vykdo duotus pažadus, bet ir palikti savo komentarą! Stebėseną vykdo jauni žmonės - tinklo savanoriai, tad kiekvienas gali prisidėti prie savo miesto tobulinimo, net jei prisijungtų rytoj! Tereikia užpildyti mūsų anketą: <https://www.zin aukarenku.lt/prisijunk/>

Prieš metus įvyko Seimo rinkimai, tad pabandėme patikrinti, kaip atrodo Seimo vienmandatininkų pažadai - kokia jų kokybė, turinys ir įgyvendinimo potencialas. Dauguma įsipareigojimų yra gana abstraktūs - nėra aišku, koks tikslus siekiamas rezultatas ar įgyvendinimo trukmė, tačiau pamatuojami (įmanoma nustatyti, ar pokytis įvyks). Pavyzdžiui, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos narys Deividas Labanavičius pažadėjo steigti „savarankiško gyvenimo namus“. Vis dėlto pastebime, kad iki šiol dalis politikų yra linkę į prisiimamus įsipareigojimus žvelgti mažiau rimtai ir netgi komiškai - kandidatai žada nepakeisti savo būdo savybių, likti sąžiningais, dorais ar neprarasti humoro jausmo. Verta paminėti, kad, pagal mūsų metodiką, didžiausią potencialą įgyvendinti pažadus turi Seimo daugumos partijų atstovai. Mūsų darbo rezultatus galite žiūrėti [čia](#): arba skaityti [čia](#).

Politikai yra atsakingi rinkėjams už savo duotus įsipareigojimus, tačiau ir mums, rinkėjams, svarbu parodyti, kad mums rūpi, ką jie veikia ir kokius sprendimus priima. Taigi turime stebėti politikų veikimą ir reikalauti atsakomybės. Kasdien stebėdami, kas vyksta mūsų aplinkoje, galime dar geriau pasiruošti artėjantiems rinkimams, nes puikiai žinosime, kaip sekėsi dirbti tiems, kuriuos išrinkome. Kaip jau dabar galite to imtis? Mūsų 10 žingsnių programą rasite [čia](#).

Politinį procesą perprasti toli gražu ne visada lengva. Todėl įvairiuose renginiuose ir mokyklose vykdomė edukacines veiklas, kurios skirtos supažindinti jaunus žmones su politika (rinkimais, debatais, politikų funkcijomis), ugdyti kritinį mąstymą, skatinti domėtis ir įsitraukti į pilietinį dalyvavimą. Edukacijas veda „Žinau, ką renku“ savanoriai, kurie kalba apie tai, kodėl reikia balsuoti ir tai daryti sąmoningai, kuo svarbūs debatai, kaip domėtis politika ir politikų duotais pažadais. Turime tris edukacines veiklas, kurios užtrunka vos pamoką: kartu su moksleiviai kuriame savo kandidatus, diskutuojame ir aiškinamės, kodėl renkamės būtent tokius kandidatus (kas mums svarbu - amžius, lytis, charizma, pažadai?), „Kahoot protmūšio“ metu susipažįstame su svarbiausiais rinkimų ir politinio gyvenimo aspektais - dažnai mokiniai net nežino, kas yra Lietuvos Seimo pirmininkas. Galiausiai, aptariame jaunimui aktualias problemas bei kiekvieno balso rinkimuose vertę. Jeigu norite, kad mes pravestume edukaciją Jūsų mokiniams - kreipkitės! Mūsų kontaktai:

<https://www.zin aukarenku.lt/apie/>

Programa „Mokyklos – Europos Parlamento ambasadorės“

Europinė programa „**Mokyklos – Europos Parlamento ambasadorės**“ (toliau - MEPA) – skirta gimnazijų ir profesinių mokyklų auklėtiniams, nepriklausomai nuo jų pasirengimo, kilmės ir šalies. Programoje dalyvaujantiems jaunuoliams suteikiama galimybė suprasti, kokias teises turi ES piliečiai, ir sužinoti, kaip galima aktyviai dalyvauti ES demokratinuose procesuose. Mepalietuva.eu svetainėje rasite visą informaciją apie programą bei joje dalyvaujančias mokyklas. Čia pateikiama ir mokiniams skirta programos mokomoji medžiaga.

MEPA įgyvendinama Lietuvoje jau šeštus metus. Jos tikslas – leisti moksleiviams pagilinti žinias apie ES parlamentinę demokratiją, EP vaidmenį ir ES vertybes, pristatyti ES poveikį ir naudą įvairioms gyvenimo sritims, ugdyti jaunuosius europiečius ir skatinti jaunus žmones būti aktyviais savo šalies ir ES piliečiais. Programoje gali dalyvauti gimnazijos ir profesinio mokymo įstaigos, kuriose mokosi 15-18 metų jaunimas. Programoje dalyvaujančios gimnazijos naudoja mokomąją MEPA medžiagą su daugybe interaktyvių užduočių ir veiklų, organizuoja Europos dienos šventę ir kitus renginius bei yra kviečiami į mokomuosius seminarus, kuriuose pristatomos įvairios aktualios ES temos. Visa projekto mokomoji medžiaga yra atvira visiems mokytojams, jei tik jie mato galimybę ją naudoti.

Dalis mokomosios medžiagos – vadinamosios Europe@School pamokos – yra parengtos visomis ES kalbomis ir naudojamos visų projekte dalyvaujančių mokyklų ES. Tačiau Lietuvos mokykloms siūlome ir kelias papildomas temas: pamoką apie Konferenciją dėl Europos ateities, pastaruoju metu labai aktualią - migracijos temą bei pamoką apie ES biudžetą, kurios atskiri moduliai gali būti naudojami geografijos, matematikos ir ekonomikos pamokose. Medžiagą sudaro parengtos prezentacijos, žaidimai, vaidmenų žaidimai, viktorinos ir kitos užduotys, kurias mokytojai gali naudoti savo nuožiūra. Visą mokomąją medžiagą rasite [čia](#).

Dalyvaujančias mokyklas EP biuras Lietuvoje reguliariai kviečia į mokomuosius seminarus įvairiomis aktualiomis temoms - migracijos, biudžeto, pandemijos valdymo, Konferencijos dėl Europos ateities, dezinformacijos ir t.t. Mokyklos gauna mėnesinį MEPA naujienlaiškį su veiklų idėjomis, temomis, aktualijomis. Jos taip pat gali prisijungti prie projekto tinklo Erasmus+ twinning [platformoje](#) ir surasti projekto vykdymo ar atskirų veiklų partnerius kitose ES šalyse.

Be MEPA pamokų, dalyvaujančios mokyklos įsipareigoja įsteigti ES informacijos centrą savo mokykloje (gyvą ar virtualų), atšvęsti Europos dieną bei organizuoti kitus renginius, skirtus ES temoms. Visos veiklos vykdomos projekte dalyvaujančių mokytojų (vyresniųjų ambasadorių) bei moksleivių (jaunesniųjų ambasadorių).

Pasibaigus mokslo metams EP biuras vertina gimnazijų veiklas. Geriausiai pasirodžiusios gimnazijos kviečiamos į Euroscola dienas Strasbūre, o mokytojai kviečiami dalyvauti MEPA seminaruose Briuselyje. Dėl pandemijos laikinai sustabdžius gyvus renginius, kai

kurie Euroscola renginiai persikėlė į virtualią erdvę, o EP biuras Lietuvoje teikė kitus paskatinamuosius prizus geriausiems dalyviams. Tačiau turime vilties, kad 2022 metais renginiai Strasbūre ir Briuselyje vėl vyks, tad geriausias MEPA gimnazijas ir vėl galėsime apdovanoti kelionėmis. Lietuvai svarbią informaciją apie projekto tikslus, reikalavimus bei naujienas iš dalyvaujančių Lietuvos mokyklų rasite MEPA tinklaraštyje <https://www.mepalietuva.eu>. Informacijos apie visą ES MEPA tinklą galima ieškoti [čia](#) arba programos Facebook [paskyroje](#).

Ką mano mokytojai - MEPA programos dalyviai?

Mokytoja Silva Paulauskienė /*Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija*

Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija yra viena iš Lietuvos gimnazijų, kuri MEPA veiklose dalyvauja nuo pat pirmųjų projekto metų. Šiais mokslo metais startavome šeštą kartą. Kai 2016 metų rudenį buvo paskelbtas kvietimas registruotis dalyvavimui projekte – abejonių nekilo: visada norisi išbandyti naujas veiklas, juolab, kad su gimnazistais jau buvome keletą kartų dalyvavę Euroscolos konkurse, Europos egzamine, tad ES tematika jau domėjomės ir norėjosi įgyti naujų patirčių. MEPA projektas mūsų lūkesčius patenkino!

Gimnazistai labai noriai įsijungė į veiklas. Sakyčiau, tam tikru gimnazisto garbės rodikliu tapo galimybė būti MEPA projekto jaunesniuoju ambasadoriumi – dar nebuvo tokio atvejo, kad po metų veiklos kuris nors jaunesnysis ambasadorius nebenorėtų juo būti. Šiais mokslo metais ypač daug gimnazistų panoro jais tapti. Jauniesiems ambasadoriams patinka organizuoti ir įgyvendinti projekto veiklas - vesti klasės valandėles, organizuoti viktorinas, dalyvauti seminaruose. Ypač motyvuoja galimybė programoje sėkmingai dalyvaujančioms mokykloms apsilankyti EP Strasbūre. Gaila, kad pandemija jau antrus metus trukdo tai įgyvendinti.

Dalyvavimas MEPA projekte paskatino mokyklos bendruomenę daugiau domėtis ES aktualijomis, EP vaidmeniu Europos demokratijoje. Gimnazistai įgijo daug teorinių žinių, praktinės veiklos įgūdžių, turėjo galimybę apsilankyti EP Strasbūre ir Briuselyje, tai netgi įtakoją studijų krypties pasirinkimą.

Mokytoja Eleonora Dutkevičienė /*Visagino „Atgimimo“ gimnazija*

Mūsų gimnazija į MEPA Lietuva veiklas įsitraukė iš karto, kai tik ši programa startavo. Iš tiesų, dėl Visagine (miestas daugiatautis, buvo statomas kaip Ignalinos atominės elektrinės palydovas) labai dažnai ES įtaka ir politiniai sprendimai gyventojų vertinami gana negatyviai. Juk Lietuvos įstojimas į ES neatsiejamas nuo atominės jėgainės uždarymo. Buvo susikoncentruota į naujus miestui iškilusius iššūkius, tačiau dažnai likdavo nepastebėtos ES teikiamos galimybės. Įsitraukimas į MEPA programą - tai būdas paraginti jaunimą ne tik įžvelgti naujų perspektyvų, bet ir patiems įsitraukti į Europos ateities politikos formavimą.

MEPA programa skatina mokinius domėtis Europoje vykstančiais politiniais procesais. Parengta mokomoji medžiaga yra suprantama ir patraukli, ragina mokinius būti ne pasyviais klausytojais, bet aktyviais pamokos dalyviais. Įvairūs simuliaciniai žaidimai, galimybė „pasimatuoti“ europarlamentaro kėdę, svarstyti aktualius klausimus ir priimti svarbius sprendimus ugdo mokinių suvokimą, kad nuo kiekvieno mūsų požiūrio, pozicijos priklauso ne tik mūsų pačių, bet ir Europos ateitis. Mokiniai pradeda suprasti, kad EP sprendžiamos problemos - tai mūsų problemos, numatomos perspektyvos - tai mūsų perspektyvos.

Gimnazistams ypač patinka organizuoti Europos dienos renginius, dalyvauti diskusijose su europarlamentarais, diplomatais. Ypač gilių įspūdį paliko neseniai organizuotas susitikimas su Sacharovo premijos laureatu, režisieriumi Olegu Sencovu. Ir, be jokios abejonės, neįkainojama patirtis - tai galimybė sudalyvauti Euroscolos renginyje Strasbūre. Mūsų mokiniai už aktyvią veiklą šia kelione buvo paskatinti 2019 m. Vėliau pandemija pareguliuavo planus, todėl 2020 m. grupė mokinių dalyvavo Euroscolos renginyje virtualiai, bet tai nė kiek nemenkina šio renginio svarbos.

MEPA programa - tai puikus šansas jaunimui ne tik geriau pažinti Europos viziją, bet ir patiems tapti jos dalimi.

Mokytoja Arūnė Vaičiūnaitė- Levuškinienė /*Kalvarijos gimnazija*

Kalvarijos gimnazijos komanda MEPA projekte dalyvauja nuo pirmų dienų, iš pradžių tai buvo naujas iššūkis ir nuolat aplankantys atradimai. Kiekvienais metais jaunųjų ambasadorių komanda atsinaujina. Projektas integralus ir puikiai pritaikomas ne vienoje veikloje ir dalyke, o tai patinka jaunimui ir kartu dirbantiems kolegoms. Kiek apmaudu buvo dėl COVID19 praradus pelyntą kelionę.

Kalbant apie mokinių sudominimą, juos žavi atsirandančios pažintys su garbiais asmenimis, ryšio su jais užmezgimas. Taip pat gaunamą informaciją ir įgūdžius mokiniai taiko istorijos, geografijos dalykuose, net rašiniuose. Labiausiai vertiname įgyjamą žinias ir gebėjimus, pavyzdžiui, viešojo kalbėjimo diskomforto išnykimą, gebėjimą organizuoti veiklas. Taip pat - nuolatinį ryšį ir palaikymą iš koordinuojančios komandos.

Mokytojas Vaidotas Pakalniškis /Lavoriškių gimnazija

Lavoriškių gimnazija MEPA projekte dalyvauja nuo pat projekto pradžios – jau šeštus metus. Kadangi esame tokie ištikimi, reiškia, MEPA projektu tikrai nenusivylėme. Apibendrinti penkerių metų patirtį keliais sakiniais tikrai nėra paprasta, juolab kad ši patirtis nėra banali ar vienasluoksnė: kiekvienais metais atrandame, kažko naujo, kažko intriguojančio ir kažko įtraukiančio.

Buvimas MEPA bendruomenės dalimi neleidžia užsistovėti, užsnūsti ar tiesiog trypti vietoje. Projektas reikalauja dinamikos, kelia kūrybinių iššūkių, skatina rinktis vis naujus, neišbandytus kelius – būtent tai, kas man ir patinka. Ėjimas priekin yra būtina dalyvavimo MEPA sąlyga. O dabar konkrečiai. Organizatorių siūlomi seminarai ar renginiai visada yra aktualūs, atspindi nūdienos

realijas: jei Brexit tai Brexit, o ne Kroatijos narystės ES privalumai, ir pan. Pakviečiami įdomūs pašnekovai, seminarų lektoriai, todėl į seminarus noriai einu pats ir, jei tik yra galimybė, ir mano mokiniai. Visada smagiai ir noriai įsitraukiame ir į įvairias socialines bei visuomenines iniciatyvas.

Ir visgi, kas labiausiai patinka? Tai galimybė bendrauti, susirasti naujų draugų, užmegzti ryšių Lietuvoje ir kitose ES šalyse. Kokia patirtis buvo vertingiausia? Išskirčiau kelis aspektus, kurie išryškėja dirbant MEPA. Pirma, bet tai nėra svarbiausia, mokiniai atsikrato MAŽO ŽMOGAUS SINDROMO, kad jie esą yra nesvarbūs, jų nuomonė nieko nereiškia, jų balsas negirdimas ir pan. Per projekto veiklas jie įsitraukia į politinį gyvenimą, „this time i’m voting“, sužino apie peticijos teisę, o dabar dar ir bandome dalyvauti Konferencijoje dėl Europos ateities. Mokiniais atsiranda nuostata, kad kiekvienas yra svarbus, ir kiekvienas gali paklausti EP nares Rasos Juknevičienės, kokia ta nario duona. Antra, mokiniai išmoksta savarankiškumo, išmoksta prisiimti atsakomybės už savo veiksmus ir sprendimus, už save pačius. Trečia, atsiskleidžia mokinių kūrybiškumas, iniciatyvumas. Ketvirta, išryškėja bendruomeniškumas, tolerancija, formuojasi kitos vertybinės nuostatos. Per MEPA veiklas labai gerai pasimato – mes Europiečiai, ir mūsų vertybės, nebėra tokios kokios buvo anksčiau, ar kokiomis vadovaujasi tironai, diktatoriai ir įvairūs homofobai.

Mokiniais patinka daug kas, bet labiausiai – pažinti kitas kultūras, šalis – per papročius, tradicijas, virtuvę. Tai tam skiriame tikrai nemažai dėmesio. Tik mūsų pamėgtas kulinarinės-kultūrinės dirbtuves pribaigė, o gal tik pristabdė, COVID. Teko apsiriboti paties rengtomis paskaitomis, o jaunesniems mokiniams paskaitas rengė jaunesnieji MEPA ambasadoriai.

UŽDUOTYS

- 1.** Kokios mokinių, jaunimo problemos jums atrodo aktualiausios ir svarbiausios?
- 2.** Padiskutuokite, ar jaučiate, kad jos rūpi ne vien jums? Kas apie jas kalba, kas jas sprendžia?
- 3.** Ar aktyvi mokinių savivalda jūsų mokykloje? Ar esate įsitraukę? Jei taip ar ne, tai kodėl?
- 4.** Kaip dar galite atstovauti savo interesams, ginti savo teises, kelti svarbias temas?
- 5.** Ar domitės Lietuvos, Europos, pasaulio politika? Kas, jūsų nuomone, lemia domėjimąsi arba nesidomėjimą ja?
- 6.** Ką manote apie politologo Dominyko Kaminsko mintis, kad jaunimas vargiai domėtis politika, jei nebus įdomių politikų ir siužetų, paliečiančių emocijas ir sužadinančių vaizduotę?
- 7.** Ką manote apie pateiktus aktyvaus jaunimo pavyzdžius: Vidmanto Mitkaus istoriją, Mokykla - Europos Parlamento ambasadorė programą, Žinau, ką renku iniciatyvą, globaliu mastu žymias asmenybes, tokias kaip Greta Tunberg. Ar jie jus įkvepia?
- 8.** Kas jus skatina ar paskatintų domėtis ES politika, Europos ateitimi? Dalyvaukite konkurse! Žiūrėkite informaciją žemiau.

KONKURSAS Tavo idėja ★ ★ geresnei EUROPAI ★

Jei esi 7-12 klasių mokinys (-ė) ar šių klasių mokytoja (-as), klasės idėjų ar net kelias idėjas apie ES ateitį užregistruok į Konferencijos platformą. Idėjos nuorodą iki gruodžio 10 d. atsiųsk mums į aktualijupamoka@gmail.com. Laiške nurodyk savo mokyklą, klasę ir kontaktą susisiekimui.

Idėja, kuri sulauks daugiausiai reakcijų – komentarų, pritarimų, sekimų – bus paskelbta konkurso nugalėtoja 2022 m. vasario mėn. ir bus apdovanota išskirtiniu prizu – susitikimu su Užsienio reikalų viceministru Arnoldu Pranckevičiumi! Burtų keliu išrinksime dar tris idėjas pateikusias klases ir padovanosime po puikų gaublį.

Patarimus, kaip užregistruoti idėją platformoje rasite ankstesniame naujienlaiškio numeryje, **20 lape**.

PAMOKOS MODULIS APIE KONFERENCIJĄ DĖL EUROPOS ATEITIES

Europos Parlamento biuro **medžiaga** padės surengti Konferencijai skirtą pamoką (siūlome migracijos arba žaliosios ekonomikos temas), išnagrinėti skirtingus požiūrius ir problemas bei pateikti savo idėją Europai. Kviečiame naudotis!

Konferencija dėl Europos ateities yra unikali tuo, kad jos diskusijų pagrindas yra piliečių laisvai pateiktos idėjos. Kad kiekvienas iš mūsų galėtų pasidalinti savo idėja Europos ateičiai, buvo sukurta speciali daugiakalbė skaitmeninė platforma. Joje galima ne tik patogiai ir paprastai pateikti savo siūlymus, bet ir registruoti renginius, komentuoti kitų europiečių idėjas. Jų skaitmeninėje platformoje jau yra užregistruota per 8 tūkstančius! Nuo migracijos, demokratijos, klimato kaitos ir skaitmenizacijos iki saugumo, sveikatos, socialinių klausimų. Viena iš plačiai aptariamų temų yra apie švietimą ir sąlygų jaunimui gerinimą. Europiečiai dalijasi pasiūlymais kokių pokyčių reikia Europos jaunimui, kokia turėtų būti švietimo sistema, kaip modernizuoti mokyklų tinklą bei kokių naujų mainų galimybių moksleiviams reikėtų. Būtent skaitmeninėje platformoje pateiktus siūlymus vėliau aptaria Europos piliečių forumai ir plenarinės sesijos, sudarytos iš visų svarbiausių ES sprendimų priėmėjų.

Todėl kviečiu jus geriausias idėjas būtinai užregistruoti skaitmeninėje platformoje ir tapti Užsienio reikalų ministerijos ir naujienlaiškio autorių organizuojamo konkurso dalyviais. Kiekvieno iš mūsų nuomonė yra svarbi ir turi būti išgirsta!

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

Kviečiame įgyti dar daugiau #patirtiES

Europos Parlamentas kviečia užsiregistruoti ir tapti vienu iš aktyvių europiečių vienijančios platformos esamekartu.eu nariu, kurioje surasite daug nemokamų renginių ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje, mokymų, paskaitų, savanorystės galimybių, susitikimų su politikais ir aktyvistais, teminių naujienlaiškių aktualiausiomis temomis bei daug daugiau apie tai, kas vyksta Europoje.

Šiuo metu platformoje vyksta nemokamų paskaitų ciklas, kurio metu įgausi #patirtiES bei žinių įvairiose srityse: socialinių tinklų valdymas, kūrybiškumas ir turinio kūrimas, viešojo kalbėjimo subtilybės, lėšų pritraukimas, dirbtinis intelektas ir kt. Šias temas atrinkome kartu su jaunimo organizacijų nariais ir tikimės, kad jos padės kiekvienam sustiprinti savo įgūdžius, labiau pasitikėti savimi ir būti dar aktyvesniais.

Suskubk registruotis esamekartu.eu platformoje ir nepraleisk progos atrasti naujas sritis, į kurias galbūt vėliau žengsi ir pats kaip esamas ar būsimas specialistas. Prisijunk prie dar vykšančio, o pasibaigus ciklui nuorodas į įrašus gaus visi platformoje esamekartu.eu užsiregistravę nariai.

Lapkričio 24 d.

Luko Keraičio paskaita

„Kaip priimti sprendimus kai tau -niolika?“

Artėjant paskutiniam skambučiui klausimai apie ateitį gali skambėti vis baugiau. Atrodo, kad laukiantys pasirinkimai nulems pusę likusio gyvenimo. Kaip šiuos sprendimus pasverti? Tai būtų norėjęs sužinoti dvyliktą klasę baiginėjantis ir savęs aktyviai ieškantis Lukas Keraitis, dabar jau dešimtmetį žengiantis laisvai samdomo komunikotojo keliu. Paskaitoje Lukas prisimins kokias dvejonas turėjo pradėdamas šį kelią, kokius sprendimus priėmė, kaip tai atsiliepė jo karjerai ir ką būtų norėjęs sužinoti kiek anksčiau.

Mokymų įrašai

Karolis Rimkus

„Kaip nepasiklysti socialiniuose tinkluose“

Mokymai startavo kartu su socialinių tinklų ekspertu Karoliu Rimkumi, kuris apžvelgė esminius metodus sėkmingam organizacijos ir asmeninės paskyros socialiniuose tinkluose startui, pasidalino patirtimi kaip lengvai kurti unikalų turinį kasdien komunikuojant socialiniuose tinkluose ir kaip būti matomu LinkedIn.

Giedrius Bučas

„Socialinė atsakomybė. Mano didysis AŠ“

Pristatomi žygio aplink Lietuvą įspūdžiai bei rezultatai, šių dienų ekologijos aktualijos ir problematika, globalinės problemos. Koks teisingiausias kelias darnaus vartojimo link ir kas už tai atsakingas? Tiesa viena – atsakingas esu AŠ. Koks tas mano AŠ – grovėjas ar kūrėjas?

Dominykas Klajumas ir Jonas Navickas

„Kūrybiškumas, originalumas ir jų santykis atliepiant rinkos poreikius ir kuriant alternatyvų medijos kanalą Lietuvoje“

Klajumo kanalo YouTube platformoje kūrėjai pristato alternatyvaus turinio – podcast kūrimo subtilybes. Kokios slypi alternatyvaus turinio kūrimo verslo galimybės? Kaip tinkamai išnaudoti asmenybės pritraukiant žiūrovus ir sėkmingai įgyvendinant reklamą kanale? Kokių žinių reikia turėti kuriant podcastus ir kokią galią turi humoras informacinėse laidose?

Giedrė Šopaitė-Šilinskienė

„Socialinės iniciatyvos ir lėšų pritraukimas“

Sužinokite, kaip yra finansuojamos nevyriausybinės organizacijos Lietuvoje, kokie pagrindiniai paramos pritraukimo būdai ir kaip galima įgyvendinti socialinius projektus nuo nulio.

II tema

Manipuliacijos visuomenės nuomonės apklausomis

Siekiant geriau suprasti vyraujančią visuomenės požiūrį įvairiais klausimais, sociologai atlieka reprezentatyvias gyventojų apklausas. Tam taikomi įvairūs metodai. Pavyzdžiui, visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ respondentų atrinkimui naudoja daugiapakopę tikimybinę atranką. Vieno tyrimo metu paprastai apklausiama apie 1000 atsitiktinai atrinktų gyventojų. Interviu atliekami betarpiškai (tiesiogiai) respondento namuose. Būstai atrenkami maršrutiniu metodu, o respondentai namuose – naudojant atsitiktinį metodą.

Visuomenėje dažnai pasigirsta klausimas, kodėl kai kurie niekada nedalyvavo visuomenės apklausoje. Norint, kad visi Lietuvos žmonės sudalyvautų visuomenės nuomonės tyrime, reikėtų laukti 200 metų. Taip tvirtina bendrovės „Vilmorus“ vadovas sociologas Vladas Gaidys. Anot jo, kai kurie žmonės net nebūna apklausiami, nes jiems taikomos išimties.

Tačiau kur kas didesnė problema – galimos manipuliacijos apklausų duomenimis. Metų pradžioje kilo nemenka diskusija, kai prezidentūra ir tinklaraštininkas visuomenės paklausė klausimo apie tą patį – Stambulo konvenciją, – bet rezultatus gavo reikšmingai skirtingus. Balandį prezidentūra visuomenei per nuomonės ir rinkos tyrimų centrą „Vilmorus“ uždavė klausimą „Ar pritariate, kad Lietuva turi ratifikuoti Stambulo konvenciją?“ Dauguma respondentų – o jų iš miestų ir kaimų buvo 1001 – konvencijos nepalaikė. 22,1 proc. apklaustųjų sakė jai pritariantys ar greičiau pritariantys, 48,8 proc. – nepritarė arba greičiau nepritarė, o 29,2 proc. neturėjo nuomonės šiuo klausimu. Tuo tarpu tinklaraštininkas Rytis Zaloga kartu su savo sekėjais per tą patį tyrimų centrą gegužę visuomenei uždavė klausimą: „Ar pritariate, kad Lietuva turėtų ratifikuoti Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo?“. Pastaruoju atveju konvenciją palaikė ar greičiau palaikė 56,2 proc. respondentų, nepalaikė ar greičiau nepalaikė – 26,4 proc., neturėjo nuomonės 17,4 proc.

Ir politologai, ir sociologai sutarė, kad svarbiausią vaidmenį šiose gyventojų nuomonės apklausoje sužaidė tai, kaip klausimai buvo suformuluoti. Anot specialistų, klausimas buvo suformuotas taip neprofesionaliai, kad apklausos dalyvius galėjo suklaidinti.

LRT RADIJO laidai „Lietuvos diena Vytauto Didžiojo universiteto Sociologijos katedros vedėja M. Ališauskienė sakė, jog prezidentūros inicijuota visuomenės nuomonės apklausa nėra nei tinkamas „instrumentas“, nei jo rezultatai yra tinkami „tolesnėms diskusijoms ar juo labiau sprendimų priėmimui“. „Apklauskos klausimas, toks, koks jis užduotas, yra nekorektiškas, nes nėra aišku, kas turima omenyje po sąvoka „Stambulo konvencija“ mokslinė prasme. Tai, kad visuomenėje sukelta didžiulis nepasitenkinimas dokumentu, kuris taip pavadintas, nieko mums nepasako apie problemas, kurias dokumentas įvardija ir siūlo spręsti“, – pastebėjo sociologė.

Prezidento komunikacijos grupė nurodė, kad siekdami išgirsti piliečių balsą, 2019–2021 metų laikotarpiu apklausoms jau buvo pateikti 5 klausimai. Anot jų, apklausų klausimai galutinai suformuluojami pasitarus su sociologinių tyrimų bendrovių profesionalais. Mykolo Romerio universiteto (MRU) dėstytoja Rima Urbonaitė mano, kad noras sužinoti tam tikras visuomenės nuotaikas, pasižiūrėti, ką dalis gyventojų galvoja apie vieną ar kitą dalyką, yra normalu. Tačiau svarbu ir kokių tikslu bei aplinkybėmis tos apklausos daromos.

Atidus apklausų sudarymas svarbus ir dėl diskriminacinių aspektų. VU parengtose Lyčiai jautrios kalbos gairėse dėstoma, kad sutarimas „vartoti gramatinę vyriškąją giminę kaip neutralią yra atgyvenęs ir dažnu atveju diskriminacinis“. Gairėse pateikiama įvairių pavyzdžių, kaip galima vengti nuorodų į asmenų lytį: rinktis giminės skirtumų nepabrėžiančią (pvz., tyrimo dalyvių teigimu) arba beasmenę formą (pvz., apklausoje teigiama, kad... vietoj apklausos dalyviai teigia, kad...), rašant trumpinti žodžius (pvz., visų stud. pažymiai turi būti suvesti iki...).

ES lygmeniu atliekamos „Eurobarometro“ apklausos. Nuo 1973 m. ES institucijos visose ES valstybėse narėse užsako reguliarias viešosios nuomonės apklausas. Šios apklausos apima įvairiausius klausimus, ypatingą dėmesį kreipiant į tai, kaip piliečiai vertina ES veiksmus ir ko tikisi bei kaip vertina pagrindinius iššūkius, su kuriais susiduria Sąjunga. Be to, per apklausas taip pat išsamiai analizuojamas piliečių požiūris į EP, kartu atidžiai stebint, ką visuomenė mano apie EP rinkimus. Paskutinėje apklausoje pandemijos kontekste buvo tiriama, kaip visuomenė vertina ES atsaką į COVID-19 protrūkio suvaldymą. Ši apklausa parodė, kad Lietuvos gyventojai palankiai vertina ES vakcinavimo nuo COVID-19 strategiją, o trys iš penkių teigia, kad pasiskiepyti nuo COVID-19 turėtų visi. Plačiau pasidomėti, kaip apklausa buvo sudaryta ir kokie jos rezultatai – galite [čia](#).

Doc. dr. Rūta Žiliukaitė

Sociologė, Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto dėstytoja

Kam reikalingos socialinės apklausos ir kada jos atsirado?

Ar galėtume suprasti žmonių elgesį, jeigu visiškai neturėtume galimybės jų paklausti apie jį?

Iš dalies – taip. Galėtume ilgai stebėti žmones, surinkti informaciją kas ir kada ką veikė ir ši informacija leistų mums padaryti tam tikras išvadas apie tai, koks elgesys ir tarp kokio amžiaus, lyties ar kitų kategorijų žmonių yra

paplitęs. Tačiau turėdami tokius duomenis, mes vis tiek negalėtume atsakyti į klausimą, o kokią prasmę žmonės suteikia savo veiksams, kokie yra jų motyvai elgtis vienaip, o ne kitaip. Klausiti žmonių, su kuriais mes bendraujame, apie jų poelgius ar veiklą mums yra taip savaime suprantama, kad dažniausiai net nesusimąstome tai darydami savo kasdiniame gyvenime.

Moksle tiriant žmonių elgesį taip pat labai svarbu turėti galimybę su žmonėmis kalbėti ir jų klausti. Socialiniuose moksluose apklausos yra vienas dažniausiai taikomų informacijos rinkimo būdų, kurį mokslininkai pasitelkia tirdami visuomenę ir kultūrą.

Apklausti žmones galima labai įvairiais būdais. Galime pasirinkti temą pokalbiui, turėti kelis klausimus ir skirti daug laiko jų aptarimui su nedideliu skaičiumi žmonių, leidžiant jiems savais žodžiais pasakoti apie savo gyvenimą ir savo pasaulėžiūrą. Tokios apklausos padeda atskleisti galimą motyvų, požiūrių, sampratų įvairovę vienu ar kitu klausimu. Tačiau pakalbinus tik dešimt ar trisdešimt žmonių, mes negalėsime padaryti išvadų apie tai, o kiek yra paplitęs tam tikras elgesys ar įsitikinimai visuomenėje. Norint tai sužinoti, reikalingas yra kitos apklausos metodas – reprezentatyvi socialinė apklausa.

Patikimiausias būdas sužinoti gyventojų nuomonę, atrodytų, yra tik vienas – apklausti visus gyventojus. Kartais kažkas panašaus yra daroma per kas dešimt metų atliekamus gyventojų surašymus. Tačiau tai kainuoja labai brangiai, užtrunka labai ilgai, o svarbiausia – nėra būtina. Mokslai sukūrė metodus, kurie leidžia ištyrus tik dalį tam tikros šalies gyventojų išvadas, su nedidele paklauda, padaryti apie visus gyventojus – tai vadinama apklausos reprezentatyvumu.

Reprezentatyvios apklausos ir jų metodologija susiformavo tik 20 a. pirmoje pusėje. Didelį proveržį šioje srityje padarė JAV mokslininkai, siekę iš anksto prognozuoti JAV Prezidento rinkimus. Siekdami reprezentatyvumo, jie pasitelkė tikimybių teoriją ir suformavo tikimybinius žmonių atrankos apklausai metodus. Kol buvo sukurtos šiuo metu taikomos socialinių apklausų metodologijos, eksperimentuojantiems mokslininkams teko ne kartą patirti padarytų klaidų kartelį, tačiau šiuo metu jau yra sukaupta daug žinių ir kiekvieną dieną kuriamos naujos žinios apie tai, kokios metodais turi būti atliekama socialinė apklausa, kad jos rezultatais būtų galima pasitikėti.

Kodėl žmonės šiais laikais linkę nepasitikėti apklausomis?

Kiekvieną dieną socialinėse medijose ir žiniasklaidos kanaluose mirga įvairiausių „socialinių apklausų“ duomenys. Žmonės labai dažnai prašomi užpildyti paslaugų, prekių ar dar ko nors įvertinimo klausimynus, internete atakuojami iššokančių apklausų langais ar į akis lendančių apklausų baneriais. Apklausų gausa vargina visus ir sukuria „persisotinimo“ apklausomis jausmą.

Tačiau augančio nepasitikėjimo apklausomis priežasčių gali būti ir daugiau. Kai kurios jų yra pagrįstos – apklausos gali būti atliktos labai neprofesionaliai ir būti nepatikimos. Kita vertus, žmonės gali turėti subjektyvų nusiteikimą prieš apklausų rezultatus, kuris nėra susijęs su apklausos kokybe. Pavyzdžiui, žmonės gali nepasitikėti mokslu apskritai ir visi mokslininkų skelbiami tyrimų, kuriuose taikyta apklausa, rezultatai jiems atrodo neverti dėmesio ir nepatikimi, arba žmonės gali nepasitikėti konkreto tyrimo rezultatais vien dėl to, kad apklausos rezultatai prieštarauja jų asmeninėms nuostatomis ar nuomonėms, arba žmonės gali nepasitikėti apklausomis, nes neturi patys dalyvavimo socialinėse apklausose patirties, arba jų dalyvavimo patirtis yra neigiama.

Kas ir kodėl jomis manipuliuoja?

Socialines apklausas atliekantys mokslininkai ir praktikai gerai žino taisyklę – „kaip paklausi, tą ir gausi“. Apklausomis nesunku manipuluoti klausimą suformuluojant taip, kad jis būtų palankus manipuliacija užsiimančiam asmeniui. Manipuluoti apklausomis gali labai skirtingos kategorijos žmonių, bet motyvas jų dažniausiai yra tas pats – gauti tokius apklausos duomenis, kuris duotų naudos manipuliuojančiam. Pardavėjai gali manipuluoti apklausų duomenimis siekdama sukurti kuo geresnę prekę ar paslaugos įvaizdį ir taip padidinti pirkėjų skaičių. Politikai ar visuomenininkai manipuliuoja apklausomis duomenimis, siekdami sulaukti daugiau paramos savo siūlymams. Ir t.t., ir pan.

Yra tik vienas būdas, kaip spręsti manipuliacijos apklausomis problemą – viešinti tokius atvejus ir vartojant argumentų kalbą parodyti, kad apklausa yra tendencinga, ja pasitikėti negalima. Toks manipuliacijų atskleidimas yra ekspertinį žinojimą apie socialines apklausas ir jų atlikimą turinčių žmonių darbas.

Kaip žinoti, ar apklausos patikimos?

Yra keli kriterijai, kaip vertinama atliktos apklausos patikimumas. Pirmiausia, apklausa turi būti reprezentatyvi – t.y. respondentai tyrimui turi būti atrinkti ne bet kaip, o laikantis tam tikrų taisyklių, kurios užtikrina, kad atrinkti tyrimui žmonės gerai reprezentuoja tiriamųjų populiaciją. Antra, apklausoje pateikiami klausimai turi būti suformuluoti ne bet kaip, bet panaudojant sukauptas žinias apie tai, kokios klausimų formulotės tiksliausiai matuoja žmonių požiūrius ir nuomones, kaip užtikrinti klausimo pagrįstumą ir patikimumą, kokių klaidų klausimų formulotėse neturėtų būti (pavyzdžiui, klausimas neturi būti tendencingas, kreipiantis respondentą pasirinkti tam tikrą atsakymą, arba atsakymų variantuose turi būti pateikti visi galimi atsakymai į klausimą, arba klausime neturėtų būti vartojami terminai, kurie yra nesuprantami daliai respondentų). Trečia, apklausų rezultatai priklauso nuo žmonių sąžiningumo – labai svarbu, kad apklausą atliekantys žmonės nesukčiautų ir neklastotų apklausos rezultatus.

Tinkamai atliktos socialinės apklausos yra labai vertingas informacijos šaltinis galintis mums daug atskleisti apie žmonių vertybines nuostatas, nuomones, žmonių gyvenimą. Atlikti tinkamai socialinę apklausą moka tik tie, kurie yra profesionaliai tam parengti. Ši sritis reikalauja labai daug specifinių žinių, kurios nėra „bendrojo išsimokslinimo“ dalis ir kurių įgijimui reikia daug laiko.

Kuo būtų galima pakeisti apklausas dar niekas nesugalvojo – kol žmonių mintys nebus perskaitomos, jas sužinoti galėsime tik klausdami. Svarbu, kad apklausas atliktu būtiną tokiam darbui kvalifikaciją turintys žmonės.

Akvilė Venckutė

Žurnalistė

Dėmesys kalbai: nuo „Clickbait“ kultūros iki noro paveikti nuomonę

Kad ir kokią svarbią misiją turi žiniasklaida, ji taip pat yra ir verslas. Žiniasklaidos priemonės, norėdamos būti nepriklausoma nuo valdžios,

negali būti jos išlaikomos, todėl tenka turėti kitokį finansinį modelį. Sveikintinas modelis yra skaitytojų parama, tačiau Lietuvos vartotojus vis dar sunku pripratinti mokėti už turinį – prenumeruoti, pirkti leidinius ar remti skaitomas žiniasklaidos priemones tam skirtose platformose. Todėl pagrindiniu Lietuvos žiniasklaidos priemonių pajamų šaltiniu išlieka – reklama. Išimtis - Lietuvos radijas ir televizija, išlaikoma Lietuvos mokesčių mokėtojų pinigais.

Žinoma, kiekviena save gerbianti redakcija griežtai atskiria turinio skyrių nuo reklamos. Reklamos pardavimams didžiausią įtaką turi skaitomumo rodiklis – kiek auditorijos potencialiai pamatys reklamuojamą produktą ar paslaugas. Tai paskatino atsirasti „Clickbait“ kultūrą, kai tekstui uždedama masinanti arba paspaudimus provokuojanti antraštė, kuri dažnai gali ir klaidinti vartotoją. Tokia metodika neatsirado tik internetinėje erdvėje, anksčiau buvo taikoma ir laikraščiuose.

Tai kirto per pasitikėjimą žiniasklaida. Taip pat sumenkino įvairių atradimų bei sociologinių tyrimų reikšmę – bet koks mokslinis darbas buvo pradėtas vadinti „stulbinančiu atradimu“, bet kokia rizika – „pavojumi sveikatai“, o bet kokia net mažos imties apklausa – „visos visuomenės nuomone už arba prieš“.

Kita reikšminga kalbos manipuliacija vykdoma tokiu pat tikslu kaip ir apklausose – taip siekiama paveikti visuomenės nuomonę. Teiginių absoliutinimas ar ištraukimas iš konteksto, neobjektyviai paaimami statistikos duomenų pjūviai – norint, galima sukurti teigiamą arba neigiamą asmens ar reiškinių įvaizdį.

Tokie metodai visada varijuoja ant ribos tarp objektyvaus ir dezinformaciją skleidžiančio turinio ir gali net pažeisti žurnalistų etiką. Prisidėti prie pokyčių galite nesidalindami tokiomis sensacingomis naujienomis patys. Pastebėjus tokią manipuliaciją, ją viešinkite geriau cituodami ar pridėję ekrano nuotrauką (angl. screenshot), o ne pridėdami nuorodą – nes patys to nenorėdami tik dar labiau paskatinsite paspaudimus. Nesusiviliokite patys nepagrįstai skandalus skelbiančiais tekstais ir neatsidarykite tokių puslapių. Rinkitės „clickbait'ų“ nesivaikančias žiniasklaidos priemones. Nesurinkdamos auditorijos, jos pačios nebevykdys pigių triukų.

Mark Adam Harold

*EP narės Aušros Maldeikienės patarėjas,
Vilniaus naktinio aljanso pirmininkas
2021 06 09*

Referendumas dėl partnerystės įstatymo būtų antide-mokratiška nesąmonė. Žmogaus teisių egzistavimas nepriklauso nuo daugumos nuomonės. Tiesiog. Tame visa esmė “prigimtinių” teisių. Niekas negali balsuoti atimti iš tavęs žmogaus statusą. Tu esi žmogus, tu turi žmogaus teises. Seimas turi pareigą užtikrinti, kad tavo teisės yra įgyvendintos. Taškas.

Absurdas būtų rengti referendumą, kurio klausimas būtų maždaug “Ar įgyvendinti visų žmonių prigimtines žmogaus teises?”

Atsakymas pagal Konstituciją jau yra 100% TAIP, nesvarbu ką sako Prezidento apklausos.

Tai yra teisinės valstybės pamatai, t.y. kad Konstitucija yra aukščiau kažkokios grupės žmonių idėjos apriboti savo bendrapiliečių laisvę. Nesvarbu grupės dydis.

Kad didelė dauguma žmonių nenorėtų gyventi šalia romų bendruomenės narių nereiškia, kad galėtų būti priimtas romų segregacijos įstatymas.

Kad dauguma sporto žiūrovų pasirenka krepšinį nereiškia, kad jie gali ir balsuoti uždrausti futbolą.

Kad dauguma žmonių mėgsta Euroviziją ir galvoja, kad Lietuva turi labai rimtai pabandyti laimėti tą konkursą nereiškia, kad man privaloma klausyti Lietuvos tragiškai blogos kokybės kandidatų dainas.

Kad dauguma žmonių yra katalikai nereiškia, kad ortodoksų bažnyčios bus nugriautos.

Galų gale... kad nemažai žmonių įsivaizduoja, kad po partnerystės įstatymo priėmimo prasidės apokalipsė ir Tautos nugriovimas nereiškia, kad gėjų porų įteisinimas ACTUALLY kažkaip kenkia arba grėšia naikinti Lietuvą.

Jei dauguma žmonių pasakytų apklausose, kad pasaulis plokščias, tai nedarytų pasaulį plokščiu. Taip pat jei dauguma žmonių apklausoje pasakytų, kad jiems tiesiog nepatinka faktas, kad gėjai reikalauja lygias galimybes įteisinti savo jau faktiškai egzistuojantį partnerystę nedarydami jokios žalos niekam... tokia apklausa neįrodintų partnerystės įstatymo kenksmingumo realybėje ir tokios apklausos rezultatas tikrai nedarytų partnerystės įstatymo blokavimo demokratišku.

Mažvydas Jastramskis

Politologas

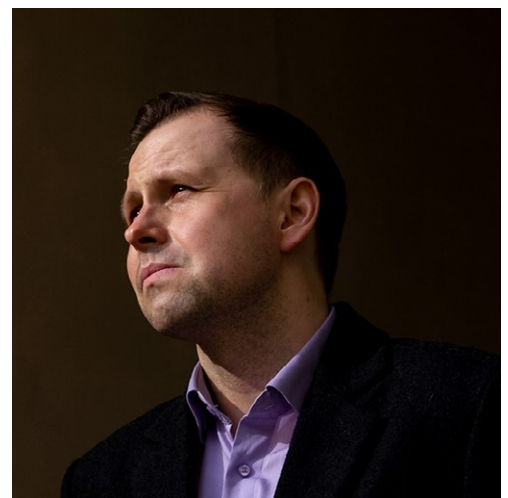
2021 07 29

Problema: didelė (per didelė) dalis žmonių Lietuvoje nesiskiepija ir, panašu, nežada to artimiausiu daryti.

Kodėl jie to nedaro - įvairių hipotezių galima kelti. Nepasitikėjimas valstybe, paveikumas propagandai, švietimas ir taip toliau. Tai tik hipotezės.

Klausimas: kodėl valstybė iki šiol (mano žiniomis) nėra staigiuoju būdu užsakiusi studijas, kurioje būtų aiškinamasi nenoro skiepytis priežastys? Kurioje suremtų galvas sociologai, epidemiologai ir duomenų mokslininkai?

Užuot padarę tai, remiamės paskirais viešojoje erdvėje esančiais pareiškimais (pavyzdžiui, FB komentatorių, nenorinčių skiepytis, argumentacija) arba koreliacijomis, kurių tikroji reikšmė lieka neaiški (kad mažiau skiepijasi mažesnių pajamų darbuotojai). Ar tie komentatoriai yra reprezentatyvūs? Gal ne pajamos lemia nenorą skiepytis, bet švietimas, o gal - mažesnes pajamas gaunančiųjų darbovietės tiesiog skiria mažiau

dėmesio skiepų komunikacijai? Nekalbant jau apie “analizes”, kurios kažkodėl aiškinasi, kiek nuo COVID-19 mirė Jonų, Janinų ir Petry.

Vakcinos yra mokslu pagrįstas sprendimas. Tačiau siekiant įgyvendinti šį sprendimą, paradoksaliai, vadovaujamesi padrikomis spėlionėmis ir intuicija.

Žygimantas Zabieta

Veršlininkas, visuomenės veikėjas

2021 04 07

Turiu klausimą - kiekvienas savo rate turite saują propandemikų (antivakserių), kurie yra atlikę YouTube magistro studijas dėl plandemijos - tai galbūt galėtumėte pataginti tuos žmones, ar pasiteirauti jų asmeniškai, ir čia brūkštelti:

- jeigu viename buteliuke yra penkios vakcinų dozės, ar buteliuke taip pat yra penki čipai, ar tik vienas?

- jeigu čipas yra tik vienas: koku būdu farmafija nustato po kurio paciento oda bus implantuotas čipas? Ar čia visiška loterija?

- jeigu čipai buteliuke yra penki: kaip su švirksčiu įtraukti iš buteliuko tik vieną čipą vienam skiepiui?

- ar AstraZeneca čipai tokie pat kaip ir Pfizer ar Modernos, ar Pfizerio čipai geresni už AstraZenecos?

BONUS:

- ar tiesa, kad Sputnik V vakcinoje čipų nėra, nes rusiškos mikroschemos yra “самые большие микрочипы в мире!” (*liet. Didžiausi mikročipai pasauly - red. past.*) ir tiesiog netilpo į vakcinos buteliuką?

Ačiū.

UŽDUOTYS

- 1.** Ką naujo sužinojote apie visuomenės nuomonės apklausas po šios temos pristatymo naujienlaiškyje?
- 2.** Kaip ketinate naujas žinias pritaikyti ateityje, skaitydami apie apklausų rezultatus spaudoje?
- 3.** Susiskirstykite grupėmis ir padarykite kiek galima tikslesnes apklausas savo mokykloje. Su mokytoja (-u) suderinkite apklausos metodą, klausimus ir respondentų pasirinkimą. Rengiantis užduočiai pasiremkite sociologės Rūtos Žiliukaitės komentaru ir savarankiškai raskite kitais patikimais šaltiniais.
- 4.** Atlikę apklausas, klasėje aptarkite užduotį bei rezultatus:
 - kokią temą pasirinkote ir kodėl?
 - Kokius klausimus suformulavote?
 - Kaip vykdėte apklausą?
 - Kas tapo jūsų respondentais?
 - Kokie apklausos rezultatai?
 - Padiskutuokite, kokie iššūkiai kilo? Kaip juos įveikėte? Kas buvo įdomiausia? Ką kitą kartą darytumėte kitaip?
- 5.** Parašykite pranešimą žiniasklaidai (užduotį rengiant atkreipkite dėmesį, ką savo komentare pažymi žurnalistė Akvilė Venckutė):
 - Kokią svarbiausią žinutę norite akcentuoti apie atliktą tyrimą?
 - Kam skirtas pranešimas - kokia jo tikslinė auditorija?
 - Kaip formuluosite antraštę? Ko sieksite tokia antrašte?